

การศึกษาการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมบางชนิดเพื่อทดแทนสินค้าเข้าในประเทศไทย

นางสาว จีรพรรณ ทีปพันธุ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
แผนกวิชาเศรษฐศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๖

000430

A Study of Productions in Selected in Manufacturing Industries
for Import Substitutions of Thailand

Miss Chiraphan Thipaphandhu

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of **Master** of Economics

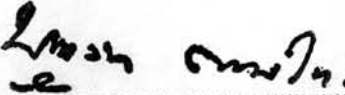
Department of Economics

Graduate School

Chulalongkorn **University**

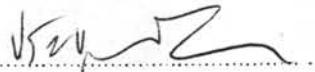
1973

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มีวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต.

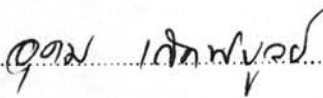

.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

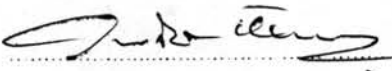
คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

.....

ประธานกรรมการ

.....

กรรมการ

.....

กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย อาจารย์ ดร. อุดม เกศพิบูลย์

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมบางชนิด
เพื่อทดแทนสินค้าเข้าในประเทศไทย

ชื่อ นางสาว จีรพรรณ ทัพพันธุ์

แผนกวิชา เศรษฐศาสตร์

ปีการศึกษา ๒๕๑๖

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนการนำเข้าของประเทศไทย สำหรับอุตสาหกรรมบางชนิดที่ได้ออกเลือกมา เพื่อที่จะได้ทราบว่าอุตสาหกรรมชนิดใดที่รัฐบาลควรจะให้การสนับสนุน และอุตสาหกรรมชนิดใดควรที่จะเลิกอุดหนุน เพราะมีการผลิตที่มีประสิทธิภาพต่ำ จากการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่า อุตสาหกรรมใดมีการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าได้ดี และอุตสาหกรรมใดทดแทนได้ไม่ดี ผลที่ได้จากการวิจัยจะมีส่วนช่วยในการวางนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรม กล่าวคือ รัฐบาลควรส่งเสริมเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีความคล่องตัวเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องส่งเสริมไปหมดทุก ๆ อุตสาหกรรม

สำหรับการวิจัยนี้ได้ใช้แบบจำลอง (model) ของ Harold G. Vatter, Portland State University ทำการหาค่าของการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้ารวม (gross import substitution) โดยมองทั้งทางด้านการผลิตเพิ่มภายในประเทศ และด้านการค้ากับต่างประเทศ ข้อมูลส่วนใหญ่ก็นำมาจากกองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ทำให้เราทราบถึงความสามารถในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าระหว่างอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ แล้ว นอกนั้นยังสามารถทราบว่า อุตสาหกรรมนั้น ๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่กับขนาดของการให้ความคุ้มครองจากอกรชาเข้า

ผลของการวิจัยที่ได้ และข้อเสนอแนะจากอุตสาหกรรมต่าง ๆ ๔๐ ชนิด ทำให้ทราบว่ามีอุตสาหกรรมบางชนิดที่มีประสิทธิภาพมากในการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า และสามารถส่งไปแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้อีกด้วย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยคาดหมายว่าในอนาคตอีก ๕ ปีข้างหน้า ประเทศไทยจะมีสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกอีกประมาณ ๑๔ ชนิด เช่น ปูนซีเมนต์ ผลิตภัณฑ์อาหารและผลไม้กระป๋อง เมฆขนหวาน ยาสูบ ยางในของรถจักรยาน ไม้ขีดไฟ เป็นต้น ทำให้ประเทศไทยไม่จำเป็นต้องพึ่งแต่เฉพาะนโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าเท่านั้น แต่สามารถเปลี่ยนมาใช้นโยบายผลิตเพื่อส่งออกได้ตามแผนพัฒนาอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔-๒๕๑๕ ได้ในที่สุด อันจะเป็นหนทางนำไปซึ่งการแก้ไข ปัญหาดุลย์การค้าและดุลย์การชำระเงินที่ขาดดุลย์ได้ง่ายเข้า แต่สิ่งสำคัญที่จะทำให้การผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าได้ผลดี รัฐจะต้องมีนโยบายในเรื่องนี้อย่างจริงจัง เลิกการจุ่มอุตสาหกรรมที่ผลิตโดยมีประสิทธิภาพต่ำ เช่น การผลิตสารส้ม กระຈกแผ่น ยากลอง กรดกำมะถัน เป็นต้น และต้องใช้นโยบายทางค่านาฬิกาอากรขาเข้าที่เหมาะสมทั้งทางด้านอัตราภาษีและทางด้านการจัดเก็บด้วย สิ่งที่สำคัญที่สุดอีกประการหนึ่งก็คือ ประชาชนภายในประเทศต้องมีความเป็นชาตินิยม หันมาสนใจใช้สินค้าที่ผลิตขึ้นภายในประเทศ เมื่อทุกฝ่ายร่วมมือกันด้วยดี ทั้งฝ่ายรัฐบาล ฝ่ายผู้ผลิต และผู้บริโภค ก็จะทำให้การผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกและเพื่อการบริโภคภายในประเทศประสบผลสำเร็จ และนำมาซึ่งความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ.

A

Thesis Title: A Study of Productions in Selected in Manufacturing
Industries for Import Substitutions of Thailand

Name: Miss Chiraphan Thipaphandhu Department of Economics

Academic Year: 1973

ABSTRACT

This study attempts to investigate the pattern of import substitution of the Thai economy in some selected industries, with the aim of obtaining information to help determine the kind of industry to be promoted or not to be promoted. The judgment will be based on the relative efficiency as indicated by its performance in producing replacement for imports. From this research we can learn which industry has "good" performance in import substitution, which industry performs poorly. The result of course, brings forth the implication for the government policy in connection with its industrial promotion policy that is, the government should promote only the most efficient industries since it is not possible as well as uneconomic to promote every kind of industry. The research methodology is based on the Model of Harold G. Vatter of Portland State University. The model sets out to determine the value of Gross Import Substitution viewing from the increase in

3

domestic production and increase in foreign trade. Most of the data are obtained from the Industrial Economic Division, Ministry of Industry. Beside the presentation of the relative performance of various industries, an investigation is also made as to whether there is a relationship between the performance of each import substitution industry and the level of nominal protective tariffs.

The result of the research reveals certain industries that have proved to be so efficient in import substitution to the extent that it can export its product. The researcher, by ways of investigation, has found that Thailand will be able to export additional 14 kinds of exports to foreign countries in the next 5 years, such as cement, food and canned fruits products, sweetened milk, tobacco, tube of bicycle, matches, etc. All of these, in effect, suggests the area of industries that should receive special attention from the government policy in the planning of our industrial development program between 1972-1976. The final result is improvement in balance of trade deficit which in turn will partially relief the pressure of our balance of payment problem.

Nevertheless, the success of this program depends heavily on the part of the government, in setting a more rigorous policy than what has been in the past. The government should, in all circumstance, abolish or at least reduce the extent of the promotion privileges that have been offered to those industries

9

with low productivity such as the production of sheet-glass, pipe tobacco, sulphuric acid, etc. In addition, the government should set the appropriate tariff policy in the light of the relative performance and potentiality of different industries.

More significantly, the success depends on Thai-product consciousness of the Thai people themselves. They must change this preference in such a way that is favorable to domestic producers. When every parties concerned (government, producers, consumers) join their efforts, then the export oriented and domestic oriented industries could be turned into a major economic undertaking which could bring economic progress to Thailand in the long run.

กิติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. อุดม เกศพิบูลย์ อาจารย์ที่ปรึกษาและ
ควบคุมการวิจัยอย่างสูงยิ่ง ที่ได้กรุณาเอาใจใส่ตรวจทานแก้ไข ให้ออกเสนอแนะ ตลอดจนระยะเวลา
เวลาที่ทำการวิจัยนี้ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ประชุม โฉมฉาย
คณบดี คณะเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ ดร. ไพจิตร หัตพานนท์ ที่ได้ช่วยกรุณาตรวจแก้ไข
ข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และขอขอบคุณ คุณพูลสุข ตันตรานนท์ แห่งกอง
เศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม ที่ได้ช่วยเหลือเพื่อจัดหาตัวเลขที่จะใช้
ประกอบการวิจัยในเรื่องนี้จนบรรลุผลสำเร็จ สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณวินัย
ประเสริฐกุล ที่ได้ช่วยกรุณาพิมพ์ให้ด้วยความเรียบร้อยและรวดเร็ว และขอกราบ
ขอบพระคุณและขอบคุณทุก ๆ ท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย.

จิรพรรณ ทีปพันธุ์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ก-ข

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ก-จ

กิตติกรรมประกาศ

รายการตารางประกอบ

บทที่ ๑ บทนำ ๑

 ประวัติย่อและโครงสร้างของอุตสาหกรรม

 ในประเทศไทย ๑

 การผลิตในประเทศ การนำเข้า และอัตราการเติบโต ๑๖

 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมตั้งแต่ปี ๒๕๐๘-๒๕๑๔ ๑๕

 แผนพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๕

 ถึง พ.ศ. ๒๕๑๙ ๑๘

 วัตถุประสงค์ ๑๘

 แผนพัฒนาอุตสาหกรรมส่วนรวม ๑๘

 แผนพัฒนาอุตสาหกรรมเฉพาะประเภท ๑๙

 วัตถุประสงค์ในการวิจัย ๒๒

 ผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยนี้ ๒๓

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๒	
เศรษฐกิจการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมเพื่อทดแทนสินค้านำเข้า	๒๕
นโยบายเกี่ยวกับการสนับสนุนเพื่อให้มีการคุ้มครอง (protection) แก่อุตสาหกรรมริเริ่ม (infant industry)	๒๕
นโยบายเกี่ยวกับการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้า ของประเทศไทย และบางประเทศในแถบเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้	๒๕
แนวความคิดของฝ่ายที่ไม่สนับสนุนให้มีการใช้นโยบาย ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าสำหรับการพัฒนา อุตสาหกรรมของประเทศไทย	๓๐
กลยุทธ์ที่จะนำไปสู่การพัฒนาอุตสาหกรรมแผนใหม่ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	๓๑
นโยบายทางเศรษฐกิจสำหรับกลยุทธ์แผนใหม่ ในการพัฒนาอุตสาหกรรม	๓๔
นโยบายการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของประเทศไทย	๓๕
บททวนผลงานที่บุคคลอื่นได้ทำการวิจัยมาแล้วในเรื่องนี้	๓๗
บทที่ ๓	
วิธีดำเนินการวิจัย	๔๒
แบบจำลองที่ใช้ในการวิจัยนี้	๔๒
วัตถุประสงค์ของผู้สร้างแบบจำลอง	๔๒
หลักการทำงานของแบบจำลอง	๔๓

สารบัญ

	หน้า
ข้อมูลและแหล่งที่มา	๕๑
การสุ่มข้อมูล	๕๑
วิธีการดำเนินงาน	๕๒
แหล่งที่มาของข้อมูล	๕๒
อุปสรรคในการทำกรวิจัย	๕๓
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย และขอบเขต ของการนำไปใช้ประโยชน์	๕๔
 บทที่ ๔	
การวิเคราะห์แนวโน้มของการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม เพื่อใช้แทนสินค้านำเข้าในประเทศไทย	๕๖
วิธีการวิเคราะห์	๕๖
การวิเคราะห์เปรียบเทียบของการผลิตเพื่อ ทดแทนการนำเข้าของอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ	๖๕
การวิเคราะห์แนวโน้มที่เกิดขึ้นของการผลิตเพื่อ ทดแทนการนำเข้า กับอัตราภาษีอากรขาเข้า	๘๔
สรุป	๑๐๑
 บทที่ ๕	
สรุปและขอเสนอแนะ	๑๐๓
ขอสรุป	๑๐๓
สาเหตุหรือปัญหาที่ทำให้การผลิตเพื่อทดแทนการนำ เข้าของประเทศไทยไม่ได้รับผลสำเร็จเท่าที่ควร	๑๑๐
ขอเสนอแนะ	๑๑๕

สารบัญ

หน้า

เอกสารอ้างอิง	...	๑๑๘
ภาคผนวก	...	๑๒๘
ประวัติการศึกษา	...	๑๔๖

รายการตารางและแผนภาพประกอบ

ตารางที่

หน้า

๑	แสดงอัตราการเจริญเติบโตของ GNP และ มูลค่าผลิตภัณฑ์ของสาขาอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๓- ๒๕๑๓ ตามราคาคงที่ พ.ศ. ๒๕๐๕ ๕	๕
๒	แสดงมูลค่าผลิตภัณฑ์สาขาอุตสาหกรรมเป็นอัตราร้อยละ ของ GNP พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๑๓ ๖	๖
๓	แสดงมูลค่าเพิ่มของสินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๑๓ ตามราคาตลาด ๘	๘
๔	แสดงอัตราร้อยละเปรียบเทียบของมูลค่าเพิ่มของ สินค้าอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๑๓ ตามราคาตลาด ๑๐	๑๐
๕	แสดงยอดมูลค่าของการนำเข้า และผลผลิตสินค้า อุตสาหกรรม ตลอดจนอัตราการเติบโตและอัตราส่วน ของการผลิตขึ้นเองต่อยอดมูลค่านำเข้า พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๑๓ ตามราคาคงที่ พ.ศ. ๒๕๐๑ ๑๒	๑๒
๖	แสดงดุลย์การค้าของประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๓-๒๕๑๓ ๑๔	๑๔
๗	แสดงค่าเฉลี่ย อัตราร้อยละของการผลิตเพื่อทดแทน การนำเข้ารวมต่อการเพิ่มขึ้นในการนำเข้าของสินค้า อุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔ ๒๐	๒๐
๘	แสดงการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าที่สูงสุดของอุตสาหกรรม ผลิตสินค้าชนิดต่าง ๆ ระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔ ๓๐	๓๐
๙	แสดงการผลิตสินค้าอุตสาหกรรมบางชนิดที่เปลี่ยนมาเป็นการ ผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔ ๔๒	๔๒

รายการตารางและแผนภาพประกอบ

ตารางที่		หน้า
๑๐	แสดงแนวโน้มที่ผิดปกติของการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า ของอุตสาหกรรมบางชนิด ระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔	๕๐
๑๑	เปรียบเทียบขนาดของการผลิตทดแทนการนำเข้าของ อุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ปี ๒๕๑๔ กับอัตราภาษีอากร ขาเข้าของอุตสาหกรรมแต่ละชนิด	๕๖
๑๒	เปรียบเทียบอัตราร้อยละของการผลิตทดแทนการนำเข้า ที่ไม่ได้ผลิต ของอุตสาหกรรมชนิดต่าง ๆ ในปี ๒๕๑๔ กับอัตราภาษีอากรขาเข้าของอุตสาหกรรมนั้น ๆ	๕๘
๑๓	แสดงการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้าของสินค้า อุตสาหกรรมบางชนิดที่เป็นการผลิตไม่คุ้มกับทุน ระหว่างปี ๒๕๑๐-๒๕๑๔	๑๐๘
แผนภาพที่		
๑	แสดงการส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๐๐-๒๕๑๔	๓๗